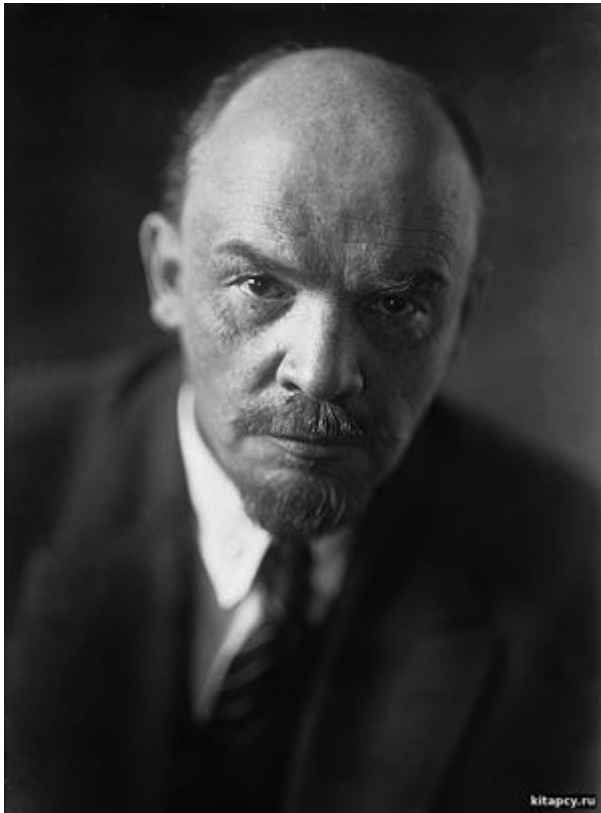

Rus arhiwleri Leniniň aslynyň ýewreýdigini subut etdi

Category: Kitapcy, Taryhy makalalar

написано kitapcy | 22 январа, 2025

Rus arhiwleri Leniniň aslynyň ýewreýdigini subut etdi
RUS ARHIWLERI LENINIŇ ASLYNYŇ ÝEWREÝDIGINI SUBUT ETDI

SSSR-iň esaslandyryjysy we bolşewik rewolýusiýasynyň serdary Wladimir Iliç Leniniň aslynyň ýewreýdigi hakyndaky gep-gürrüňleriň soňuna Moskwa muzeýiniň bu baradaky resmi maglumatlary aýan etmegi bilen nokat goýuldy.

Moskwanyň döwlet taryh muzeýiniň sergä açylan maglumatlarynyň arasynda Leniniň uýasy Anna Ulýanowa tarapyndan 1932-nji ýylda I.Staline ýazylan hat bar. Ol hatda A.Ulýanowa öz atalarynyň XVIII-XIX asyr Russiýasynda ýewreýlere garşy ýöreden "göçüp gelmegi çäklendirmek" syýasatyndan halas bolmak we has oňalylyk almak üçin hristian dinine giren ukrainaly ýewreýdigini aýdýar.

Hat şeýle setirler bar: "Garyp ýewreý maşgalasyndan çykan garry atamyzyň çokundyrma dessuryna görä kakasy Ukrainanyň

günbataryndaky Žitomir şäherinde ýaşaýan Moses Blank atly biri. Wladimir Iliç ýewreýler hakynda hiç haçanam erbet pikirde bolmandy. Meniň has öňräklerdenem aslymyzdan şübhelenip, şejerämiziň gelip çykyşy boýunça anykylan zatlarymy onuň (Lenin) dirikä bilmändigine juda gynanýaryn".

Stalinden antiýewreý akymlara garşy Leniniň döwründe başy başlanan göreşiň dowam etdirilmegini haýyş eden Ulýanowa "soňky ýyllarda antiýewreýçiligiň kommunistleriň arasynda-da täzeden güýçlenýändigini, köpeliýändigini duýýaryn. Bu hakykaty köpçülikden bukmak nädogry bolar" diýip ýazýar.

Patyşa Russiýasy döwründe ýewreýleriň aglabasyna "göçüp gelmegi çäklendirmek" ady berilen programmanyň çäginde Litwa, Belarus, Polşa, Moldawiýa, Ukraina we diňe Russiýanyň günbatar oblastlarynda ýaşamaga rugsat berilýärdi.

Şol döwrüň rus häkimiýetine garşy göreşiň başyny başlan bolşewiklere köpsanly ýewreýlerem goldaw beripdir, 1917-nji ýylda bolşewikleriň häkimiýete gelmegi bilen Kommunistik partiýanyň ýokary wezipeli agzalarynyň arasynda ýer alan ýewreýler barmak бүкүp sanardan көp bolupdyr. Kommunistik partiýanyň tanalýan iň belli şahsyýetleriniň birem hakyky ady Bronştam bolan L.Troskidir.

Muňa garamazdan 1870-nji ýylda doglan Lenin özüni rus diýip görkezipdir.

Leniniň resmi terjimehaly onuň jigisi Olga Ulýanowa tarapyndan ýazylypdyr. Ol terjimehalda maşgala rus, nemes we şwed kökli diýip görkezilýär.

Leniniň döwründe ýewreý medeniýetiniň ösmegi üçin alnyp barylýan işler Staliniň kommunistleriň arasyndan ýewreýleri arassalamaga başlamagy we 30-njy ýyllaryň başynda sowet ýewreýlerini Hytaý bilen araçäkleşýän oblasta göçürmek baradaky meýilnamasyny güýje girizmegi bilen öz-özünden togtap galýar.

Döwlet taryh muzeýiniň işgäri Tatýana Koloskowanyň aýtmagyna görä, Ulýanowanyň bu haýyşyny Staliniň kanagatlandyrmadyr we hatyň gizlin saklanylmagy barada görkezme beripdir.

Ulýanowanyň haty rus taryhçylarynyň eline 1990-njy ýyllaryň başynda düşdi. Ýöne hatyň hakykylygynyň üstünde taryhçylaryň arasynda gapma-garşylykly pikir, dartgynly jedel döredi.

Leniniň körpe dogany Mariýa Ulýanowanyň 1922-nji ýylda ýazan gündeliginde şol ýyl agyr ysmaza uçran Leniniň Stalinden özüne awy getirmegini haýyş edendigi barada aýtmak bilen, "Ol bu

haýysyň ýerine ýetirilmegi üçin keýpine Stalini saýlamady. Çünki ol Staliniň edenli bolşewikdigine, iň ýakyn ýoldaşdygyna ynanýardy. Eýse, şondan başga kim Leniniň ömrüni soňlandyrmaga het edip bilerdi?" diýip ýazýar.

Gündelikde Staliniň Leniniň wesýetini berjaý etmäge söz berendigini, ýöne politbüronuň beýleki agzalarynyň bu haýysy kabul etmändigini ýazýar. Stalin tarapyndan sürgüne ugradylan Troskiý öz ýatlamalarynda Lenini Staliniň zäherländigini aýdypdyr.

Muzeýde ilkinji gezek sergä çykarylan 111 sany resmi dokumentde SSSR döwrüniň ýokary wezipeli döwlet işgärleri hakynda gyzykly maglumatlar bar.

Maglumatlaryň birinde 1934-nji ýylda tussag edilen we hakyky ady Rozenfeld bolan Kommunistik partiýanyň syýasy býurosynyň öňki agzasy Lew Kamenýewiň Staline ýazan hatynda "Durkumdüýrmegim partiýanyň ýolbaşçylygyna we partiýa söýgi bilen dolup-daşýanlygyndan öwrenen bir zadym bar. Olam Merkezi Komitetiň her äden ädimine we siziň berýän her bir görkezmäňize tüýs ýüregim bilen ynanmakdy. Maňa geň görünen zat: ýigrenýän adamlarym bilen gatnaşýandygym baradaky aýyplamalar ýöňkelip tussag astyna alynmagym" diýen jümleler ýer alýar.

Muňa garamazdan Stalin bu hata-da pitiwa etmändir we Kamenýewe 1936-njy ýylda atuw jezasy berilipdir.

Muzeýde sowet politbürosynyň agzalary tarapyndan çekilen karikaturalar hem bar.

Kommunistik ideologiýanyň görnükli wekillerinden Nikolaý Buhariniň çeken bir karikaturasynda Stalin ullakan we çişirilen burunly, agzy müşdükli şekillendirilipdir.

Buhariniň çeken karikaturalarynyň birinde bolsa başga bir ýokary wezipeli işgär Gyzył Goşuna garşy 1917-1923-nji ýyllarda uruşan, ýöne şowsuzlyga ucran aklaryň (menşewikleriň) harby lybasynda şekillendirilýär.

Sowet döwrüniň görnükli ykdysatçylaryndan Waleriý Mežlaugyň çeken karikaturasynda Troskini "başyboş entäp ýören ýewreý" we maliýe ministrini iş başarmaýan çöňňe biri hökmünde sypatlandyrýar.

Maglumatlar Buharinuň we Mežlaugyň yzysüre ady mälüm edilmedik maliýe ministrine 1938-nji ýylda ölüm jzasynyň berilendigini habar berýär.

Döwlet taryh muzeýinde açylan sergi 3-nji iýula çenli

köpçülige açyk.

2011 ý.

[http://www.bugun.com.tr/haber-detay/155936-babasi ...aberi.asp](http://www.bugun.com.tr/haber-detay/155936-babasi...aberi.asp)

Taryhy makalalar